

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/122/2024
Identifikačné číslo spisu:	6114211498
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6114211498.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne T. J. N., narodenej XX. B. XXXX, K., K. X, zastúpenej advokátkou JUDr. Annou Ďurkovičovou, Bratislava, Na križovatkách 31C, proti žalovaným 1/ L. C., narodenému XX. B. XXXX, L., K. X, 2/ V. K., narodenému XX. B.P. XXXX, K. K., A. X, 3/ T. K., narodenému XX. M. XXXX, C., L. XX, 4/ O. K., narodenému X. A. XXXX, K. K., A. XX, 5/ M. I., narodenej XX. Y. XXXX, K. K. Ď. XX, žalovaní 2/ - 5/ zastúpení advokátskou kanceláriou KOVAL & spol., advokátska kancelária, s.r.o., Banská Bystrica, Komenského 3, 7/ Q. K., narodenej XX. B. XXXX, K. K. A. XXXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Emilom Vaňkom, Zvolen, Andreja Sládkoviča 2, 8/ DK TRADING, s.r.o., Žilina, Horný Vál 8/17, IČO: 43 850 669, v konaní o určenie neplatnosti zmlúv a určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 10C/127/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/105/2022 zo 16. augusta 2023 v spojení s dopĺňacím uznesením sp. zn. 17Co/105/2022 z 30. augusta 2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ až 8/ m a j ú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. decembra 2017 č. k. 10C/127/2014 - 196 zamietol žalobu žalobkyne došlú na okresný súd 26. mája 2014 (doplnenú 17. októbra 2014), ktorou sa domáhala (len voči žalovanému 1/ a po pripustení vstupu ďalších žalovaných 2/ - 8/ do konania) určenia neplatnosti zmluvy o úvere a zmluvy o zabezpečovacom prevode práva uzavretých so žalovaným 1/ dňa 22. septembra 2005, určenia neplatnosti kúpnych zmlúv k bytu č. X na X. poschodí vo vchode č. XX v bytovom dome súp. č. XXXX, postavenom na parcele reg. „C“ č. XXX a nachádzajúcom sa v K. K. na M. XX, zapísanému na liste vlastníctva č. XXXX (ďalej LV č. XXXX), pre katastrálne územie P., obec K. K., ako aj k spoluvlastníckemu podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach daného bytového domu v podiele 561/23514 (ďalej len „byt“) uzavretých žalovaným 1/ a N. K. (dedičmi, ktorej sú žalovaní 2/ - 4/), žalovanými 2/ - 4/, žalovanou 5/ a žalovanými 6/ a 7/. Žalobkyňa sa domáhala tiež určenia, že je vlastníčkou bytu (prvý

výrok). O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že žalovaní 1/ až 8/ majú voči žalobkyni nárok na plnú náhradu trov konania v zmysle § 255 ods.1 v spojení s § 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) (druhý výrok).

1.2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie dospel v časti žaloby o určenie neplatnosti zmlúv (úverovej zmluvy, zmluvy o zabezpečovacom prevode práva uzavreté žalobkyňou a žalovaným 1/ 22. septembra 2005 kúpnych zmlúv) s poukazom na ustanovenie § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, § 470 ods. 2 CSP k záveru, že v danom prípade nie je na takomto určení naliehavý právny záujem. Okresný súd žalobu v tejto časti preto zamietol. Okresný súd zároveň dospel k záveru, že na určenie vlastníckeho práva k bytu má žalobkyňa naliehavý právny záujem, lebo takto môže dosiahnuť zhodu medzi prípadným nesúlalom evidovaného stavu v katastri nehnuteľností a právnym stavom, pričom platnosť úverovej zmluvy, zmluvy o zabezpečovacom prevode práva a kúpnych zmlúv súd prvej inštancie posudzoval ako predbežnú otázku. Okresný súd konštatoval, že zmluva o úvere, ako aj zmluva o zabezpečovacom prevode práva sú neplatné v zmysle § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) z dôvodu obchádzania zákona. Keďže je zmluva o zabezpečovacom práve neplatná, nemohol žalovaný 1/ nadobudnúť vlastníctvo bytu od žalobkyne odvodeným spôsobom, preto nemohlo byť toto právo prevedené ani na N. K. a následne nemohlo dôjsť k jeho prechodu alebo prevodu na žalovaných 2/ až 7/. Súd s poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 549/2015 dospel k záveru, že v danom prípade nie je potrebné trvať striktne na zásade „nemo plus iuris“, ale skúmať okolnosti, za ktorých k prevodu vlastníckeho práva došlo, najmä dobrú vieru nadobúdateľov v zápis v katastri nehnuteľností. Súd uviedol, že súčasnými vlastníkmi bytu zapísanými v katastri nehnuteľností sú žalovaní 6/ a 7/, ktorí sú zároveň pasívne legitimovaní v časti žaloby o určenie vlastníckeho práva. Súd preto skúmal uvedené kritériá nadobudnutia ich vlastníckeho práva. Vlastníctvo bytu žalovaní 6/ a 7/ nadobudli na základe kúpnej zmluvy z 3. októbra 2013, teda až 7 rokov po tom, ako žalovaný 1/ predal byt N. K.. Medzitým sa vlastnícke právo zmenilo trikrát. Súd mal za to, že žalovaní 6/ a 7/ nemohli ani pri náležitej obozretnosti (ak by im „nestačil“ zápis v katastri nehnuteľností a skúmali by, akým spôsobom získala vlastnícke právo k bytu ich právna predchodkyňa - žalovaná 5/, a ako nadobudli byt predošlí vlastníci - žalovaní 2/, 3/ a 4/) zistiť, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva uzatvorená žalobkyňou a žalovaným 1/ bola neplatná. Bol to totiž ešte predchodca (žalovaný 1/) právneho predchodcu žalovaných 2/, 3/ a 4/ (N. K.U.), ktorého vlastnícke právo bolo zapísané do katastra nehnuteľností na základe neplatnej zmluvy. Preto mal súd za to, že žalovaní 6/ a 7/ sa reálne nemohli dozvedieť o neplatnom prevode vlastníckeho práva medzi žalobkyňou a žalovaným 1/, a preto boli pri nadobúdaní vlastníckeho práva k bytu nepochybne dobromyseľní. Okrem toho súd vyhodnotil konanie žalobkyne pri ochrane jej vlastníctva ako nedbalé a nezodpovedné. Pri riešení kolízie vlastníckeho práva žalobkyne a ochrany dobrej viery žalovaných 6/ a 7/ v akty štátu (zápis do katastra nehnuteľností) a ich právnej istoty, súd dospel k záveru, že je potrebné uprednostniť žalovaných 6/ a 7/, ktorí vlastnícke právo k bytu nadobudli v dobrej viere, zatiaľ čo žalobkyňa bola pri ochrane svojho vlastníckeho práva nedbalá, podanou súdnou žalobou sa domáhala finančného plnenia vychádzajúceho z kúpnej ceny, za ktorú byt predal žalovaný 1/ (čím prechod vlastníctva bytu de facto uznala) i na dobu, ktorá uplynula do podania žaloby v tejto veci. Preto mal súd za to, že žalovaní 6/ a 7/ nadobudli vlastnícke právo k bytu na základe ich dobrej viery originárnym spôsobom a žalobu zamietol aj v časti o určenie vlastníckeho práva. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods.1 v spojení s § 262 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 26. júna 2019 č.k. 17Co/117/2018 - 286 rozsudok súdu prvej inštancie po podanom odvolaní žalobkyne, vo výroku ktorým žalobu zamietol, potvrdil (prvý výrok). Rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku o nároku na náhradu trov konania zmenil tak, že žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ až 8/ trovy prvoinštančného konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania. Vo výroku III. uložil žalobkyni povinnosť nahradiť žalovaným 1/ až 8/ trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorý riadne zistil skutkový stav a aj vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa priklonil k právnemu názoru súdu prvej inštancie, že vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu je

potrebné v zmysle princípu všeobecnej spravodlivosti uprednostniť dobromyseľnosť posledných nadobúdateľov nehnuteľností, t. j. žalovaných 6/ a 7/ pred zásadou nikto nemôže na iného previesť viac práv než má sám a priklonil sa k rozhodnutiu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 549/2013 - 33 zo 16. marca 2016. Aj odvolací súd bol toho názoru, že žalobkyňa bola v tomto prípade nedbalou vlastníčkou. Žalobkyňa mohla začať mať pochybnosti o vlastníckom práve žalovaného 1/ a nasledujúcich nadobúdateľov bytu už od roku 2010. Nie je pravdou, že bezprostredne potom, ako sa dozvedela, že zrejme zostala vlastníčkou bytu, si podala žalobu o určenie vlastníckeho práva. Urobila tak až 26. mája 2014, t. j. po viac ako 3 rokoch od skončenia trestného konania (rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 1T/75/2009 - 170 zo 16. septembra 2010) a takmer po 3 rokoch od skončenia konania o vydanie bezdôvodného obohatenia (rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 9C/16/2007 - 339 zo 07. júna 2011). Skúmanie dobromyseľnosti právnych predchodcov žalovaných 6/ a 7/ nepovažoval odvolací súd v tomto prípade za podstatné, pretože k nadobudnutiu vlastníckeho práva nedošlo vydržaním, ale uprednostnením dobrej viery žalovaných 6/ a 7/. Žalobkyňa spochybňovala dobromyseľnosť žalovaného 1/, žalovaných 2/ - 4/, nijako však nespochybnila dobrú vieru žalovanej 5/ a žalovaných 6/ a 7/ pri kúpe bytu. Žalovaní 6/ a 7/ nič nezarobili, byt užívajú, zaplatili zaň dojednanú kúpnu cenu. Nijako sa nepričinili na prvotnom prevode bytu, ktorým bol byt či už pre rozpor s dobrými mravmi alebo obchádzanie zákona neplatne prevedený na žalovaného 1/ a od ktorého žalobkyňa vyvodzuje stratu majetku. Odvolací súd konštatoval, že vzhľadom na prijaté závery, posudzovanie otázky dobromyseľnosti a vydržania (či nedošlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním), vzhľadom na vyššie uvedené závery presahuje účelnosť a hospodárnosť daného konania. Odvolací súd zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania podľa § 388 CSP, nakoľko neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie, keď súd prvej inštancie rozhodol nevykonateľným výrokom, v ktorom neuviedol povinnosť na plnenie a v akej lehote má byť náhrada trov konania zaplatená. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Na základe podaného dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací uznesením č.k. 9Cdo/232/2021-433 z 28. septembra 2022 rozhodol o pokračovaní na strane žalovaných v konaní s dedičkou žalovaného 6/ - žalovanou 7/ (prvý výrok) a rozsudok odvolacieho súdu č. k. 17Co/117/2018 - 286 z 26. júna 2019 (v celom rozsahu) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (druhý výrok). Dovolací súd poukázal na to, že v otázke prelomenia zásady „nemo plus iuris“ a s tým súvisiaceho nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa, došlo v čase po podaní predmetného dovolania (a teda aj po rozhodnutí odvolacieho súdu predmetným zrušeným rozsudkom) k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to prostredníctvom uznesenia veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „veľký senát“) z 27. apríla 2021 sp. zn. 1 VOBo 2/2020 publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 56/2021. Poukázal na jeho odôvodnenie a závery: I. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností; II. S poukazom na právnu zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má (nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet), nemôže platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na inú osobu ten, kto je na základe absolútne neplatného právneho úkonu vedený v katastri nehnuteľností ako vlastník nehnuteľností; III. Dobrá viera nadobúdateľa, že hnutelnú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje. V iných prípadoch právna úprava de lege lata nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňuje; IV. Ustanoveniu § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, ktoré upravuje hodnovernosť údajov katastra, nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľnosti zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastník. Odkazujúc na jeho závery a poukazujúc na viazanosť senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky právnymi závermi vyslovenými veľkým senátom v danom rozhodnutí (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP), dospel dovolací súd v preskúmanom prípade k záveru, že pokiaľ odvolací súd založil svoje rozhodnutie v dovolateľkou nastolenej právnej otázke na inom právnom

názore, podľa ktorého ochrana žalobkyne ako pôvodnej vlastníčky sporného bytu zaručovaná zásadou „nikto nemôže previesť viac práv, než má sám“ bola v predmetnej veci prelomená ochranou dobrej viery žalovaných 6/ a 7/ ako nadobúdateľov sporného bytu (za situácie, keď nešlo ani o jeden z taxatívne vymedzených prípadov, ktoré zákon v súvislosti s nadobudnutím vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje), treba mať za to, že jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Vzhľadom na to dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale aj dôvodné podľa § 432 ods. 2 CSP.

4. Odvolací súd po zrušení jeho rozsudku dovolacím súdom a vrátení veci na ďalšie konanie opätovne preskúmal vec v rozsahu odvolania podľa § 379 CSP len z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 CSP a mimo nich podľa § 380 ods. 2 CSP v rozsahu vád týkajúcich sa procesných podmienok, ktoré nezistil, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP z dôvodu, že pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a prejednanie veci na odvolacom pojednávaní nevyžadoval dôležitý verejný záujem. Odvolací súd po prejednaní veci dospel v rozhodnutí č.k. 17Co/105/2022-474 zo 16. augusta 2023 k názoru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné, prvý výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd zdôraznil, že si je vedomý viazanosťou právneho názoru dovolacieho súdu vysloveným v jeho zrušujúcom uznesení, avšak len za situácie podstatne nezmeneného skutkového stavu, za ktorého bol tento právny názor vyslovený.

4.1. Odvolací súd aplikujúci ustanovenia § 1 ods. 1 písm. b), ods. 3 zákona č. 177/2018 Z.z. o niektorých opatreniach na znížovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii), § 1 ods. 1, § 7 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej „katastrálny zákon“), § 378, § 186, § 385, § 378 ods. 1 v spojení s § 217 ods. 1 CSP konštatoval, že od posledného rozhodnutia odvolacieho súdu došlo k zmene skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie v čase vyhlásenia jeho napadnutého rozsudku. Odvolací súd z úradnej činnosti (z informačného systému katastra nehnuteľností) zistil, že medzitým je na LV č. 4178 vedenom Okresným úradom Žiar nad Hronom, katastrálnym odborom pre okres a obec K. K., katastrálne územie P. ako vlastníkom bytu evidovaný B. A., narodený XX. B. XXXX, trvale bytom Q.. I. XXX/X, XXX XX V. na základe kúpnej zmluvy evidovanej pod č. V 2813/2019 z 3. júna 2019. V dôsledku toho žalovanej 7/ už (na rozdiel od stavu v čase vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie) nesvedčí pasívna vecná legitímácia v spore o určenie vlastníckeho práva. Odvolací súd nenariadil za účelom oboznámenia s listinou - aktuálnym čiastočným výpisom z LV č. XXXX pojednávanie, pretože skutočnosť, kto je ako vlastníkom bytu aktuálne evidovaný na príslušnom LV zistil v zmysle § 1 ods. 1 a 3 zákona proti byrokracii z úradnej činnosti, táto skutočnosť sa v zmysle § 186 ods. 1 CSP nedokazuje, pričom odvolací súd v zmysle § 385 ods. 1 CSP musí nariadiť pojednávanie, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo ak to vyžaduje verejný záujem, pričom žiadna z týchto podmienok nebola splnená. Odvolací súd zdôraznil, že za daných okolností osobitným upozornením na zmenu vlastníka bytu adresovaným stranám sporu mimo pravidiel procesného postupu upravených zákonom (navyše ak je táto informácia verejne dostupná) by bol porušený tzv. princíp rovnosti zbraní strán sporu, kedy by oznámením tejto informácie konkludentne naviedol žalobkyňu, resp. jej právnu zástupkyňu, že je potrebné navrhnúť zmenu strany sporu na strane žalovaného 7/ podľa § 80 CSP. V zmysle zásady „právo patrí bdelym“ bolo úlohou strany sporu (žalobkyne, resp. jej či už predošlej alebo súčasnej právnej zástupkyne) usledovať si z verejne prístupných zdrojov informáciu majúcu podstatný význam pre výsledok sporu (navyše 4 roky starú), t.j. komu aktuálne svedčí pasívna vecná legitímácia v spore o určenie vlastníckeho práva. V dôsledku absencie pasívnej vecnej legitímácie všetkých žalovaných v spore o určenie vlastníckeho práva v čase vyhlásenia tohto rozsudku odvolacieho súdu nie je právny názor vyslovený v zrušujúcom uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky už použiteľný na tento prípad, preto odvolací súd opätovne (aj keď vzhľadom na vyššie uvedené čiastočne z iných dôvodov) rozhodol o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie v prvom výroku vo veci samej, ktorým zamietol žalobu o určenie neplatnosti zmlúv a o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

4.2. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania (ako aj pôvodného) rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, tak že žalovaným 1/ - 8/ priznal voči

žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, pretože v odvolacom konaní boli žalovaní plne úspešní vzhľadom na to, že odvolanie žalobkyne nebolo dôvodné a v konaní neboli zistené dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce aplikáciu ust. § 257 CSP o výnimočnom nepriznaní náhrady trov konania. Odvolací súd doplniacim uznesením č.k. 17Co/105/2022-492 z 30. augusta 2023 rozhodol o nároku na náhradu trov dovolacieho konania tak, že žalovaní 1/ až 8/ sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni trovy dovolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) v konaní v poradí druhé dovolanie, ktoré odôvodnila § 421 písm. a) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Opätovne poukázala na rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2021 sp. zn. 1 VOdbo 2/2020 publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 56/2021 konštatujúc jeho závery, konkrétne : I. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností; II. S poukazom na právnu zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má (nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet), nemôže platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na inú osobu ten, kto je na základe absolútne neplatného právneho úkonu vedený v katastri nehnuteľností ako vlastník nehnuteľností; III. Dobrá viera nadobúdateľa, že hnutelnú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje. V iných prípadoch právna úprava de lege lata nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňuje; IV. Ustanoveniu § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), ktoré upravuje hodnovernosť údajov katastra, nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastník. Podľa jej názoru odvolací súd nerešpektoval vyslovený právny názor dovolacieho súdu, ktorým zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, v dôsledku čoho došlo k porušeniu ustanovenia § 455 CSP. Na tomto konštatovaní nemení nič ani skutočnosť, že predmetná nehnuteľnosť bola prevedená na ďalšiu osobu.

6. Žalovaná 7/ sa vyjadrila k podanému dovolaniu žalobkyne a navrhla rozhodnutie odvolacieho súdu potvrdiť. Zotrvávala na tvrdení, že žalovaní 6/ a 7/ nadobudli vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti ako dobromyseľní vlastníci, žalobkyňa bola nedbalou vlastníčkou. Pri kolízii týchto práv nesie vyššie riziko nedbalý vlastník a nie nadobúdateľ v dobrej viere.

7. Žalovaní 2/-5/ vo vyjadrení k podanému dovolaniu žalobkyne zdôraznili, že rozhodnutie okresného súdu odvolací súd potvrdil nie z dôvodu, že by uprednostnil dobromyseľnosť posledných nadobúdateľov nehnuteľnosti pred zásadou, že nikto nemôže na iného previesť viac práv ako má on sám, ale z dôvodu, že žaloba o určenie vlastníckeho práva smerovala voči osobe, ktorej nesvedčí postavenie aktuálneho vlastníka nehnuteľností zapísaného na príslušnom liste vlastníctva, teda voči osobe, ktorá by disponovala pasívnou vecnou legitimáciou. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne v zmysle ust. § 448 CSP zamietol.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421

CSP.

10. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

12. Meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu, z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, predchádza preskúmanie predpokladov prípustnosti dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tejto právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienok dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustným dovolacím dôvodom a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľne charakteristické znaky.

13. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP má byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má teda len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 433 a § 432 ods. 2 CSP) a pri ktorej s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

14. Žalobkyňou podané dovolanie vychádza zo záveru, že dôvodom, pre ktorý odvolací súd nesprávne potvrdil rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí žaloby o určenie vlastníckeho práva žalobkyni k predmetnému bytu je, že nerešpektoval právny názor vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu o striktnom uplatňovaní zásady *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*, v dôsledku čoho došlo k porušeniu ustanovenia § 455 CSP bez ohľadu na to, že v priebehu konania došlo k ďalšej zmene osoby vlastníka predmetného bytu. V týchto súvislostiach je potrebné zdôrazniť tú skutočnosť, že je relevantné, že došlo k zmene skutkového stavu zisteného okresným súdom v čase vyhlásenia jeho rozhodnutia, konkrétne k zmene pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 7/. Správne určenie pasívnej vecnej legitímácie v konaní má kardinálny význam pre výsledok v spore o určenie vlastníckeho práva žalobkyne. Dovolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v odseku 47 zdôrazňujúc, že odvolací súd správne neskĺzol k prehnanému sudcovskému aktivizmu a rešpektoval princíp rovnosti zbraní strán sporu. V zmysle zásady *„vigilantibus iura scripta sunt“* t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), tak ako správne konštatoval odvolací súd, bolo úlohou žalobkyne (*dominus litis*) usledovať si z verejne prístupných zdrojov informáciu majúcu podstatný význam pre výsledok sporu, t.j. komu aktuálne svedčí pasívna vecná legitímácia v spore o určenie vlastníckeho práva. Z obsahu odôvodnenia dovolania žalobkyne vyplýva práve protiklad, a to, že na zmenu skutkového stavu (zmenu pasívnej vecnej legitímácie) dovolateľka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom nereflektovala, dokonca ju považovala za bezpredmetnú. Či však bude žalobkyňa o určenie vlastníckeho práva v spore úspešná, závisí nielen od toho, či je sama účastníkom hmotno-právneho vzťahu (účastník ako subjekt práva - aktívna vecná legitímácia), z ktorého

vyvodzuje žalobou uplatnený nárok, ale aj to, či účastník na opačnej procesnej strane je subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania (pasívna vecná legitímácia). Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v konaní ide. Žalobkyňa, ktorá sa aktívne zaujíma o ochranu a výkon svojich práv, si mala svoje procesné oprávnenia uplatniť včas s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva.

15. Dovolací súd konštatuje, že právna otázka zadefinovaná žalobkyňou ako odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nezodpovedá v celosti právnym záverom, na ktorých odvolací súd založil výsledok riešenia predmetného sporu. Z odôvodnenia napadnutého v poradí druhého rozsudku odvolacieho súdu je nepochybné, že pre konečné právne závery odvolacieho súdu nebolo podstatné vyriešenie otázky dobromyseľnosti nadobúdateľov vlastníckeho práva k predmetnému bytu, resp. aplikácia zásady *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*. Pri ozrejmení skutkových okolností prípadu a celej genézy vývoja skutkového stavu nenahliadal odvolací súd na ne ako na rozhodnú okolnosť, ktorá by ovplyvnila konštatované závery o zamietnutí určovacej žaloby žalobkyne v dôsledku absencie pasívnej vecnej legitímácie žalovaných. Potom vzhľadom na zmenu skutkového stavu v danej veci s poukazom na dôsledné odôvodnenie rozhodnutie odvolacieho súdu je nutné konštatovať, že dovolateľkou vymedzená právna otázka (právne závery v zmysle rozhodnutia Veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2021 sp. zn. I VObdo 2/2020 publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 56/2021) nepredstavuje právnu otázku, od vyriešenia ktorej by záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nebol tak naplnený základný predpoklad prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 písm. a) CSP. V dôsledku absencie pasívnej vecnej legitímácie všetkých žalovaných v spore o určenie vlastníckeho práva v čase vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu nie je právny názor vyslovený v zrušujúcom uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky už použiteľný, preto odvolací súd správne (opätovne) rozhodol o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie v prvom výroku vo veci samej, ktorým zamietol žalobu o určenie neplatností zmlúv a o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

16. Z týchto dôvodov dovolací súd nepovažoval uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 písm. a) CSP za opodstatnený a dovolanie odmietol v zmysle § 447 písm. c) CSP.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.